

Starši, vaša dolžnost!

Stokrat smo že ponovili in bomo še stokrat, če bo potreba, dokler se ne bodo vsi naši starši zavedli in izpolnili svoje dolžnosti, ko gre za vpisovanje njihovih sinov in hčera v slovenske šole.

Jesen je tu. Odpirajo se vrata vseh šol, tudi slovenskih, ki so uzakonjene po državnih in moralnih postavah. Čas vpisovanja vanje že poteka.

Opažamo pa na žalost, da se še danes marsikateri očetje, materje ali skrbniki ne zavedajo, da spada vsak otrok v šolo z njegovim materinim jezikom, torej tudi slovenski otrok v slovensko šolo.

Dolžnost staršev do Boga, do svojega naroda in do lastnih otrok je, da že svoje malčke vpišejo v slovenske otroške vrtce in v osnovne šole. Prav tako tudi, da nadaljujejo vzgojo in uk v slovenskih srednjih šolah.

Tu ne bomo zavijali svojih misli v leporečje in v domovinske fraze, marveč bomo povedali iz srca in preprosto, katera je najsvetejša dolžnost slovenskih staršev v demokratični italijanski republiki in kako neizbrisljiv bo madež, če bodo lastne otroke odvajali od materine besede in očetnega izročila. Obojega se pa more in mora slovenski otrok naučiti le v družini in v slovenski šoli.

Ali bomo mar prišli po zaslugi nekaterih naših nevrednih očetov in mater zopet v fašistične čase, ko so učitelji pljuvali v usta šolarčkom, če so spregovorili slovensko besedo?!

Ali se zavedajo tisti starši, ki so že vpisali ali še nameravajo vpisati svoje otroke v drugojezične šole, da ni tako dejanje niti pedagoško? Otroci se najbolje vzgajajo in učijo v materinem jeziku.

Tudi ni pošteno ali moralno, če starši pošiljajo otroka drugam, češ da so naše šole prekomatavarske, se v njih ničesar ne nauče ali pa da otrok ne bo mogel nadaljevati študija. Vse te izgovore čivkajo že vrabci na strehi. Določeni starši jih pa navajajo samo zato, da prikrijejo svoje druge špekulacije. Na zunaj se bahajo in prsiho hejslovenčij; morda so tudi kaj prispevali v osvobodilni borbi, ko pa gre za elementarno dejanje narodnega obstoja, za vpis slovenskega otroka v slovenske šole, takrat se pa po kukavičje lažejo in podlo opravičujejo.

Še bolj podlo se pa obnašajo kakšni slovenski šolniki, ki so že vpisali ali šele nameravajo vpisati svoje otroke v druge šole in ne v tiste, v kakršnih sami poučujejo.

Take profesorje in učitelje prosimo, naj gredo še oni za svojimi otroki in naj ne pljujejo v skledo, iz katere zajemajo.

Nočemo, da dvoživke vzgajajo naše sinove in hčere! To smo že stotič povedali in, če bo treba, bomo tudi z imeni zakričali.

ZAKAJ UPORABA SILE?

Dva tedna po vojaški zasedbi Češkoslovaške se svetovna javnost še vedno sprašuje, kakšni so bili pravzaprav resnični in globlji vzroki, zaradi katerih je plenum centralnega komiteja sovjetske komunistične stranke sklenil na tako brutalen in odvraten način narediti konec 'pomladi' v 'bratski' socialistični državi v srcu Evrope. Alberto Ronchey, znani italijanski politični pisec, trdi v torinski »Stampi«, da so se moskovski voditelji odločili za uporabo sile v imenu »sovjetske ortodoksije«. Ta naj bi bila ogrožena zaradi vpliva, ki bi ga prej ali slej imeli na družbeno in politično strukturo same Sovjetske zveze določeni »liberalni« ukrepi kratke vladavine Aleksandra Dubčeka, kot so na primer svoboda tiska, svobodna diskusija, svobodno potovanje v inozemstvo itd.

»Toda za kakšno pravovernost gre?« — se sprašuje A. Ronchey. »Od 20. kongresa leta 1956 — nadaljuje — Sovjetska zveza nima natančno opredeljene ideologije. Tedaj je bila obsojena Stalinova diktatura, a je bila potrjena diktatura partije; odklonjena je bila metoda sile, a je bila potrjena prepoved ustanavljanja struj različno mislečih ljudi v partiji. Obstaja medsebojna obveza Stalinovih naslednikov za skupno vodstvo in obstaja obveza, da se ne bodo med seboj fizično likvidirali. Niso nastale nove institucije; nastalo je empirično, z najrazličnejšimi protislovji prepredeno samodržstvo, katerega edina socialistična oznaka je združevanje proizvodnih sredstev in sredstev za izmenjavo. To pa je bilo izvedeno že mnogo prej in je skupno na primer Češkoslovaški. Vse ostalo je v krizi: gospodarsko načrtovanje, sam teoretični koncept demokracije v tovarnah, sindikati, odnosi med politično oblastjo in družbo. Iz tež, objavljenih za 50-letnico revolucije (skupno 25.000 besed), so celo izostale običajne marksistične trditve o postopnem odmiranju države.

»Kar zadeva atomsko in vesoljno tehniko ter matematiko — pristavlja pisec — je Sovjetska zveza v letu 2.000, a njeni kazenski zakoni proti svobodnemu izpovedovanju osebnega prepričanja kažejo, da je v letu 1500. Duh teh zakonov je star, a danes trije milijoni 600 tisoč študentov obiskuje vseučilišča, trije milijoni 300 tisoč dijakov je v tehničnih šolah in ti predstavljajo novo sovjetsko družbo. Nesoglasje ne prihaja samo od humanistov; prihaja tudi od fizika Kapice, ki zagovarja stališče, po katerem ima znanost pravico, da smatra napake za dialektično potrebna dejstva; prihaja od očeta sovjetske vodikove bombe Saharova, ki je branil Čeha in Slovače. Moderna znanost, ki je vedno bolj kompleksna, dopušča najbolj nevidne oblike odpora proti oligarhiji, ki se ima za

gospodarja človeškega uma, in proti strankarskemu pojmovanju znanstva.

»Kaj je pridobila in kaj je zgubila ZSSR na Češkoslovaškem?« se sprašuje A. Ronchey. »Zgubila je — nadaljuje — soglasje 76 komunističnih strank. Pripomogla je, da se je zahodna Evropa zavedla svoje šibkosti; nujnih ali nevarnih posledic tega dejstva pa ni mogoče danes predvidevati.« »Med kitajskimi razkolniki in med pritiskom zahodne kulture, pred zatonom svojega izrednega ideološkega imperija se zdi, da se je sovjetska oblast odločila za tradicionalen imperij. Ob neupoštevanju stališč komunističnih strank se je odločila za čisto silo, za zgolj hegemonski sistem zavezništva (Varšavski pakt, arabski svet), s čimer si Moskva prizadeva, da bi prevzela mesto habsburškega cesarstva v srednji Evropi in bizantinskega cesarstva na Bližnjem vzhodu; ta izbira pa predstavlja priznanje krize, je pesimistična in negotova ter sama priznava konec določene ideologije. Ni realna, ker se bo sama obrodila; lovi sapo in bolešno izkazuje strah pred prihodnostjo.«

Mislamo, da je zgornja analiza vzrokov, zaradi katerih so se sovjetski voditelji odločili za okupacijo Češkoslovaške, blizu resnice. Nemogoče pa si je predstavljati, da bodo sovjetski narodi na današnji stopnji kulture in civilizacije v nedogled brez odpora prenašali sedanje nasilno politično linijo svojih voditeljev. Jasno je namreč, da se nobena politična oblast, niti v današnjih atomskih in vesoljskih časih, ne more dolgo opisati samo na vojsko in policijo ter se poleg tega ne zmeniti za mnenje svetovne javnosti. Če torej trezno premislimo, moramo priti ponovno do zaključka, da je vojaška zasedba Češkoslovaške bolj znak šibkosti in nervoze, ki je zajela sedanje sovjetsko vodstvo, kot posledica resne analize položaja. Zato je nujno pričakovati nadaljnjih razpletov, ki se najbrž ne bodo razvijali tako, kot so si želeli in si želijo kremelski veljaki.

Novice po svetu

Italijanski parlament je ostro obsodil okupacijo Češkoslovaške. Ogorčenje so vzbudili »lombardijski« med socialisti, ki so pri glasanju zapustili zbornico.

★

Rusi so baje zagotovili Washingtonu, da ne bodo vdrli v Rumunijo. To jamstvo pa seveda nima pomena, če si sovjetsko vodstvo ni enotno.

★

V Pragi se govori o novih pogajanjih Svobode in Dubčeka s sovjetskimi voditelji, do katerih naj bi prišlo v kratkem. 10. septembra se bodo baje začeli tudi pogovori o umiku sovjetskih čet. Toda vsaj dve sovjetski diviziji bosta ostali na češko-nemški meji in tudi češkoslovaška letališča bodo na razpolago sovjetskemu letalstvu.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 8. septembra, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.50 Glasba za čembalo; 10.00 Faithov godalni orkester; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba; 15.55 Viola: »Okoli sveta«. Drama v 3. dejanjih; 17.20 Pegurjev orkester; 17.30 Vabilo na ples; 18.30 Iz pesniških gajev: F. Jeza »Sédar Senghor«. 18.45 Orkester pripoveduje; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Moški zbor »Slava Klavara« iz Maribora; 20.30 Sport; 20.30 Zabavali vas bodo; 21.00 Operetne melodije; 21.35 Sodobna glasba; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 9. septembra, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Pianist De Vita; 12.10 »Poletna srečanja«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Izbor motivov in melodij; 17.00 Tržaški mandolin-ski ansambel; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.30 Glasba za vaš transistor; 18.00 Pesmi; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Iz Dvorakovega in Casellovega opusa; 19.30 Vodeb: S Plečnikom po Italiji; 19.40 Glasovi in slogi; 20.00 Sportna tribuna; 20.30 Brogiottijev orkester; 20.50 Meško »Zadnja ura Matije Prosenca«; 21.15 15 minut popevk; 22.10 Slovenski solisti.

♦ TOREK, 10. septembra, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Iz slovenske folklor: Rehar »Krst bomuo jemeli«; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Klavirski duo Russo-Safred; 17.20 »Italijanščina po radiu«; 17.35 Glasba za vaš transistor; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Koncertisti naše dežele. Sopranistka Otta-Klasinc, pri klavirju D'Andrea Romanelli; 18.50 Stevenson orkester; 19.10 »Plošče za vas«; 20.00 Sport; 30.30 - 00.10 Verdi: »Don Carlos«, opera v 5. dej.

♦ SREDA, 11. septembra, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Trobentač Candoli; 12.10 »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasb. potovanje okoli sveta; 17.00 Casamasimov orkester; 17.20 »Odvetnik za vsakogar«; 17.30 Glasba za vaš transistor; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 »Ljudske pesmi«; 18.55 Douglasov orkester; 19.10 »Higiena in zdravje«; 19.20 Razkuštrane pesmi; 20.00 Sport; 20.30 Simf. koncert; V odmoru (21.05) »Za vašo knjižno polico«; 22.05 Zabavna glasba.

♦ CETRTEK, 12. septembra, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Zname melodije; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Pacchiorijev ansambel; 17.20 »Italijanščina po radiu«; 17.35 Glasba za vaš transistor; 18.00 Zbor »M. Filej« iz Gorice; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Ital. skladatelji; 18.45 Trovajolijev orkester ter Orlandijevi »4+4«; 19.10 Otroci na počitnicah; 19.30 Prikljubljene melodije; 20.00 Sport; 20.30 Hey »Poročilo o poroki«; Redijska igra; 21.50 Skladba davnih dob; 22.05 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 13. septembra, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Kitarist Mattioli; 12.10 »Gospo dinja nakupuje«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Izbor motivov in melodij; 17.00 Russov ansambel; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.30 Glasba za vaš transistor; 18.00 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Skladbe za pihalni kvintet; 18.55 Domnedusov orkester; 19.10 »Kam v nedeljo?« 19.20 Prikljubljene melodije; 20.00 Sport; 20.30 Gospodarstvo in delo; 20.45 Koncert operne glasbe; 21.45 Veseli utrinki.

♦ SOBOTA, 14. septembra, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Na elektr. orgle igra Gregor; 12.10 »Iz beležnice fotoreporterja Magajne«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Semenj plošč; 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.55 Avtoradio; 16.10 V 3/4 taktu z Lefévrovim orkestrom; 16.30 Mladi solisti; 16.45 Karakteristični ansambli; 17.20 Glasba za vaš transistor; 17.40 Otrokov pravljčni svet; 18.00 Ljudske pesmi; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Mojstri jazz: Sammy Davis; 19.00 Righellov ansambel; 19.10 »Poletna srečanja«; 19.20 Zabavni ansambli; 20.00 Sport; 20.30 Teden v Italiji; 20.45 Gogolj: Taras Bulba; 21.15 za prijeten konec tedna 22.00 Komorne skladbe; 22.20 Zabavna glasba.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - telefon 29-477

Sovjetska zveza grozi Nemčiji

Sovjetska zveza je začela ostro groziti Zahodni Nemčiji, češ da se vmešava v zadeve socialističnih držav. Sovjeti da tega ne bodo trpeli. Zahodni komentatorji menijo, da se nanaša to na pomirjevalno politiko, ki jo je začela Zahodna Nemčija nasproti raznim socialističnim državam, zlasti nasproti Češkoslovaški, Romuniji, Madžarski in tudi Jugoslaviji. Sovjetska zveza se boji zlasti za svojo hegemonijo nad prvimi tremi teh držav.

Prva posledica groženj bo, da Nemci ne bodo podpisali pogodbe proti širjenju atomskega orožja, dokler ne bodo imeli s strani velikih sil zagotovilo o svoji varnosti.

»Posledice udara proti Češkoslovaški za mir na svetu se danes ne dajo niti od daleč preračunati,« je zapisal neki zahodni komentator.

Sovjetska zveza zahteva od Nemčije priznanje sedanjih evropskih mej, priznanje Vzhodne Nemčije in Ulbrichtovega režima, privolitev v to, da postane Berlin posebna politična enota, brez zveze z Zahodno Nemčijo, in popolno odpoved münchenskemu paktu iz leta 1938 glede Sudetov, kateremu pa se je Nemčija že odpovedala.

★

DR. STOKA ZA RAZLASCENCE V BOLJUNCU

Deželni svetovalec Drago Štoka je v torek, 3. t. m., obiskal vladnega komisarja Cappellinija in ga naprosil, naj posreduje, da bi bile zaščitene koristi številnih kmečkih posestnikov v dolinski občini, kjer so se pri Boljuncu začela pripravljala dela za tovarno »Veliki motorji«. Znano je namreč, da so že na delu stroji, ki neusmiljeno orjejo, kopljejo in vrtajo po obširnih zemljiščih, vinogradih, njivah in travnikih, tako da so ljudje ne samo ob zemljo, temveč tudi ob pridelke, ki zdaj dozorevajo.

Svetovalec Štoka je vladnega komisarja vprašal, ali res ni mogoče toliko časa počakati z začetkom del, da bi kmetovavci vsaj pospravili pridelke. Dobil pa je odgovor, da niso mogli odložiti del za dvajset dni, kolikor je potrebnih, da bi se pospravili glavni pridelki, kot je na primer grozdje. Glede na to pa se je dr. Štoka zavzel, da bi kmeto-

vavci vsaj dobili čimprejšnjo pravično odškodnino za izgubljene pridelke. V tej zvezi je dobil zagotovilo, da bo odškodnina gotovo kmalu izplačana. Slovenski predstavnik se je nadalje zavzel za zaposlitev čimveč domače delovne sile v novi tovarni. Tu naj pridejo v poštev predvsem razlaščenci, in sicer tisti, ki bodo ob vso zemljo in so že v letih ter bodo tako ob ves zaslužek. Prefekt je v tej zvezi obljubil svoje posredovanje.

Novloe po svetu

Literarno nagrado »Campiello« v Benetkah so podelili Ignaziu Siloneju za knjigo »L'avventura di un povero cristiano«. Silone ni bil navzoč, ker leži bolan v svojem rimskem stanovanju.

★

Bivši predsednik Eisenhower, ki je bil zadnji čas hudo bolan na srcu, da so se bali za njegovo življenje, si je že precej opomogel.

★

Sovjetska agencija TASS je začela oddajati 2. septembra prve vrste ostre note, ki jo je sovjetska vlada baje poslala vladi v Beogradu zaradi njenega »sovražnega« zadržanja, nato pa so sovjetski teleprinterji nenadno prenehali oddajati bese dilo note. Zdaj so v teku ugibanja, kaj naj bi to pomenilo: ali zastraševanje ali neenotnost med odločujočimi v Kremlju.

★

Edvard Kocbek je bil letos julija na obisku na Češkoslovaškem, da je od blizu preučil »novo smer« in obnovil zveze s svojimi češkimi in slovaškimi prijatelji.

★

Za uradnega kandidata demokratske stranke pri predsedniških volitvah v jeseni je bil izvoljen na konvenciji v Chicagu podpredsednik ZDA Hubert H. Humphrey. Protí sebi bo imel republikanec Nixona.

★

Izrael bo izpustil 16 obsojenih arabskih teroristov kot znak priznanja italijanski vladi za njeno posredovanje za izpustitev izraelskega potniškega letala in posadke, ki so ju imeli v ujetništvu Alžirci.

★

V jeseni bo izšla pri Cankarjevi založbi nova knjiga v veselje planincev: »Srečanja z gorami« dr. Miha Potočnika, predsednika Planinske zveze Slovenije.

POTRES V PERZIJI

Strahotne so številke o izgubah in žrtvah potresa, ki je v soboto popoldne ob dveh razmaja ves severovzhodni del Irana ali Perzije. Tu leži gorata pokrajina Khorasan, ob meji s Sovjetsko zvezo in Afganistanom. Prebivavci so precej siromašni in se preživljajo s pastirstvom; volna je njih glavni izvozni pridelek. Potresni sunki so zajeli 12 tisoč kvadratnih kilometrov ozemlja; najhujši so bili okrog krajev Gonabad, Dash-Bayaz in Kakhak.

Po zadnjih poročilih »Leva in rdečega sonca«, iranskega Rdečega križa, je potres popolnoma uničil 150 vasi. Mrtvih je nad 20 tisoč, ranjenih 50 tisoč, brez strehe pa 100 tisoč oseb. Materialna škoda znaša okrog osem milijard lir.

To so suhe številke, ki pa pričajo o strahoviti nesreči revne pokrajine. Geologi so tudi mnenja, da so zemeljske plasti zasule ob potresu mnogo talne vode. Zato se bodo po-

sušili pašniki in črede ovac, edino premoženje revne dežele, bodo poginile. Veh Khorasemski okraj kaže sliko, kot da bi ga bile zadele atomske bombe.

Šah je objavil državno žalovanje. Mobiliziral je reševalne sile, ki dovažajo vodo in hrano v potresne kraje. Prebivavce, zlasti na stotine otrok, pa morajo kar loviti, ker vsi preplašeni beže pred reševalci v puščavo. Tudi drugod organizirajo mednarodno pomoč za Iran, ki ga je že osmič v zgodovini zadela tako huda potresna katastrofa.

TEDENSKI KOLEDARČEK

8. septembra, nedelja: Marija, Adrian
9. septembra, ponedeljek: Bruno, Marij
10. septembra, torek: Nikolaj
11. septembra, sredo: Milan, Emilijan
12. septembra, silvin, Gvidon
13. septembra, Filip, Virgilij
14. septembra, sobota: Jelenko, Ciprijan

SVETA GORA - SKALNICA

Malokatera slovenska gora nosi tako upravičeno dvojno ime kot ta gora v ozadju za Svetim Valentinom in Gabrijelom ali Škabrijelom.

Že naši stari rodovi so poznali ta hrib pod imenom Skalnica, pravzaprav le pobočja tega griča, ki niso bila preraščena s temnim gozdom, marveč z redkim grmičevjem in šibovjem, da so se kazala skalna rebra. Solkanci, pa tudi Štmaverci, ki imajo tam svoje parcele, pravijo: »Gremo v Skalnico,« če gredo tja sekat ali past. Ne uporabljajo predloga »na« ampak »v«, kar kaže, da je v ljudskih ustih ime Skalnica ohranjeno za pobočja gore, medtem ko sta kopa in vrh gore že zdavna poznana kot Sveta gora. Ljudsko etimologijo potrjujejo tudi stare listine, ki dokazujejo, da je stala na tej gori cerkev že ob koncu 14. stoletja. Gora se že tedaj imenuje po Materi božji. Darilna listina z dne 19. maja 1368 izkazuje, da je daroval goriški grof Majnhard nekega svojemu ministerialu »zemljišče pod goro Naše Gospe pri Solkanu.« Tu je torej že omenjena gora kot nebeški gospé posvečena. Pobočja so pa bila še vedno Skalnica.

Ta dvojnost imena se je ustalila še bolj po prikazovanjih Marije z Jezuškom gregarški pastirici Urški Ferligojevi. To se je zgodilo po izročilu v soboto po binkošnih leta 1539. Po številnih čudežnih dogodkih je že štiri leta kasneje stala na skalnem vrhu hiša božja, kakor je prinesla v Gorico naročilo plaha slovenska pastirica. Na vrhu brez vode, brez lesa, brez steze je kot po čudežu vstal Marijin hram iz rezanega kamnja. Zgradilo ga je slovensko ljudstvo s svojimi darovi in rokami, vsi njegovi stani brez razlike. Na oltarju je že stala milostna podoba svetogorske kraljice, ki jo je daroval potriarh Grimani. Četrta kraljica poleg višarske, brezjanske, starogorske je svetogorska na slovenskih tleh.

Sveta gora — Skalnica, oboje je zrastle z zgodovinskim razvojem ob sočasnem religioznem in narodnem čustvovanju naših ljudi, ki bivajo v bližnjem in daljnem obzorju Svete gore, že trikrat porojene iz razvalin.

Letos, po dvestopetdesetletnici kronanja milostne svetogorske podobe in v letu vere še bolj mogočno s Svete gore zvon zvoní

vsemu slovenskemu rodu brez razlike meja, stanu in položaja.

Gora se je začela po svojem že historično utrjenem religioznem, sakralnem pomenu uveljavljati in vrednotiti tudi v modernem, narodno-zgodovinskem in turističnem smislu.

Tu imamo poleg dvojnega poimenovanja tudi dvojnost pomena in vrednotenja te versko in prirodno privlačne točke ob st. čišču dveh, treh rodov: Slovencev, Furlanov in Italijanov. Vsi ti hodijo že stoletja na goro. Zato imajo tudi vso pravico povedati o Sveti gori svoje mnenje in izraziti svoje želje.

Z novimi tehničnimi dosežki, na primer z žičnico, je Sveta gora postala še bolj dosegljiva romarjem in izletnikom iz bližnjih in daljnih krajev. Po dveh vojnah je pa tudi v narodni zgodovini pomembna točka.

Iz vseh teh razlogov — historičnih, verskih, narodno pomembnih, turističnih in ne nazadnje — gospodarskih, so upravičena razmišljanja in predlogi, kako naj se pravilno ovrednotita na eni strani religiozni, na drugi rekreacijski značaj Svete gore — Skalnice. Obenem pa, kako naj se obe plati, ki sta zrastle iz tradicionalnih in naravnih temeljev, dopolnjujeta in ne nasprotujeta.

Je Sovjetska zveza močnejša od Zahoda?

Marsikdo se sprašuje, kako si more Sovjetska zveza dovoliti tako predrzno, kot je bila zasedba Češkoslovaška ter grožnja Romuniji in Jugoslaviji. Iz tega bi se dalo sklepati, da se čuti zelo močna, celo močnejša kot Združene države in združene sile Atlantske zveze. Je to res?

Trenutna, mobilizirana moč sovjetske vojske je v Evropi gotovo močnejša kot sile Atlantske zveze, ki so predvsem manj enotne in manj vskladene. Če bi sovjetska vojska nenadno napadla npr. Zahodno Nemčijo in Skandinavijo, bi nedvomno dosegla nagle uspehe. Toda kmalu bi prišla do meja, preko katerih bi ne mogla. Te meje predstavlja na zahodu in severu ocean. Lahko se računa, da bi bile sovjetske sile zaustavljene že na evropski celini, tudi brez uporabe atomskega orožja. Z raztegnitvijo zasedenega ozemlja na velik del Evrope bi se sovjetska vojaška moč razgalila in bi postala

Danes gledamo na vprašanje v luči ljudskih tradicij in novih turističnih prijemov. Oboji se dajo prav na tem vrhu uspešno združiti v splošno korist. Nekaj misli ob tem ne bo škodilo. Gora mora ohraniti in tudi bo, že po svojem poltisočletnem bistvu svoje versko-romarsko obeležje. To nujnost izpričujejo tudi številni romarski obiski; leta 1966 na primer 41 tisoč obhajil. Skupno vseh romarjev pa okrog sto tisoč. Število bo vsako leto naraščalo, če se bo primerno uredil sakralni del Svete gore, ki naj bi obsegal zgornji prostor, to je: pokopališče, dom duhovnih vaj z nujno potrebnim romarskim zavetiščem, samostanom, baziliko in z zgornjo ploščadjo pred njo.

Turistično-rekreacijski del pa naj bi obsegal prostore v nekoliko nižjem pasu, in sicer: vojni in narodnoosvobodilni muzej, žičnico, cesto od tu do restavracije in hotela s spodnjo ploščadjo, razglediščem in parkirnim prostorom.

V tako pogojeni stvarnosti bi bil vsak romar obenem izletnik in tudi obratno. Oba predela Svete gore — Skalnice, bi se tradicionalno, turistično, in tudi gospodarsko ugodno dopolnjevala.

Potrebne so seveda nove investicije na obeh plateh (poslikanje bazilike, poprava romarske hiše, zgradba modernega gostišča in muzeja, ceste), a vse bi se na tej zgodovinsko, versko in turistično privlačni točki dobro obrestovale.

r. b.

ranljivejša. V zaledju bi se sprožilo odporniško gibanje mnogih evropskih narodov, ki bi trgalo prometne zveze in slabilo sovjetsko moč od znotraj. V Sovjetski zvezi sami bi verjetno prišlo do pojavov upora pri raznih podjarmljenih narodih.

Po prvih uspehih bi začela sovjetska moč naglo upadati, medtem ko bi začel ogromni industrijski in človeški potencial Zahoda šele prav delovati. Na daljši rok nima Sovjetska zveza nobenih možnosti za zmago v morebitni vojni z Zahodom, ki bi jo sama sprožila z napadom. V presoji zahodne vojaške moči se najbrž moti, kot se je motil Hitler, ker je zamenjaval politično neenotnost Zahoda in tudi njegov politični pluralizem za sprtost, dozdevno enotnost iz strahu narodov »osi« pod totalitarno diktaturo pa za »monolitnost«.

Sovjetska zveza je tudi vojaško osamljena. (Nadaljevanje na 7. strani)

F.J. * 30 SMRT V POMLADI

»Moj Bog, moj Bog, kaj sem storila, da me tako tepeš?« je pretrgano mrmrala med jokom, ki ji je stresal vse telo, in obupano udarjala z glavo ob ploščo.

Tine jo je prestrašen gledal. Se le v tem hipu je do konca razumel, kako zelo je bilo njeno življenje zvezano s tem upanjem in kakšen udarec ji je zadal. Videl je njen blede, suhi obraz, po katerem so drle solze, njene sive lase, njeno zgarano in izmučeno telo, in neskončno se mu je zasmilila. Sklonil se je k njej in jo pobožal po laseh.

»Mama!« je vzklilnil proseče. Rad bi jo bil tolažil, pa ni vedel, kaj naj reče. Samo božal jo je po laseh in ponavljal: »Mama! Mama!«

Ona pa je tožila kar naprej: »O, in kaj bodo ljudje dejali! Saj se ne bom upala več prikazati na vas, še v cerkev me bo

sram iti. Moj Bog, zakaj je moralo tako priti? Tako sem se veselila nove maše, toda meni se nikoli ne izpolni nobeno upanje!« Njene tožbe so mu trgale srce, a za njegove plahe poizkuse, da bi jo potolažil in pomiril, je ostala neobčutljiva. Zmeden in potrj je končno odšel v svojo sobo, sedel za mizo in naslonil glavo v dlani.

Mislil je na njeno revno življenje, v katerem je okusila tako malo veselja in sreče. Moški, ki ga je ljubila, jo je prevaril. Ko je dosegel, kar je hotel, je odšel v tujino, ne da bi se poslovil, in nikoli več ga ni videla in ne slišala o njem. Voja ga je bila zanesla v te kraje in ga spet odplavila. Sama je morala prenesti sramoto in potem skrbeti za dete. Morala je hoditi na dnine h kmetom ali pa je šivala, da jima je zaslužila za življenje, in se svojemu otroku na ljubo za vselej odpovedala ljubezni. Toda osamljenost in razočaranje, ki ga je bila doživela, sta jo zagrenili. Ni znala biti več vesela, pogosto je jokala. V svojih najbolj zgodnjih spominih je videl mater za šivalnim strojem, vso blede in žalostno in po licih ji drse solze in padajo na belo platno, ki ga razgrinja po stroju.

(Dalje)

Tržaškega

Moralno pravne dolžnosti do slovenske šole

Slovenski šolski zavodi v zamejstvu nanašajo po časopisu, da se je začelo vpisovanje za bodoče šolsko leto in da so na razpolago za vsa podrobnejša pojasnila.

Ceprav iz leta v leto poudarjamo osnovno dolžnost naših staršev do slovenske šole, ne bo odveč, če se zdaj pomudimo pri tem vprašanju.

Naša pravna ureditev postavlja načelo, po katerem smo Slovenci dolžni vpisati otroke v slovensko šolo. Zakon pa ne predvideva kake sankcije, kazni, za kršitelje tega načela in v tem je tudi pomanjkljiv. A vseeno lahko ugotovimo, da je vsak odpadnik prekršil navedeno zakonsko zapoved.

Člen 147 civilnega zakonika dobesedno določa: »Vzgoja in izobrazba morata biti v skladu z moralnimi načeli«. Starši pa so

obvezni, da »vzdržujejo, vzgajajo in izobražujejo otroke.«

Prvotno je isti člen (147) predvideval, da morata biti vzgoja in izobrazba tudi v skladu s »fašističnim nacionalnim čustvom« (»sentimento nazionale fascista«), a je ta del odpadel s porazom fašizma. Tako zdaj velja samo zakonska zapoved, da morata biti vzgoja in izobrazba v skladu z moralnimi načeli.

Vprašati se moramo tedaj, kakšna so moralna načela za zamejske Slovence.

Odgovor je jasn: za Slovence je pravno-moralna dolžnost vzgajati (predvsem v družinskem krogu) in izobraževati otroke v slovenski šoli.

Kdor prekrši ta pravno-moralni predpis, ne ravna v skladu z osnovno moralno zakonjono zapovedjo v pogledu vzgoje in izobrazbe.

Kdo pa je dolžan spoštovati to pravno-moralno zapoved?

Zakon obvezuje predvsem tistega, ki izvršuje očetovsko oblast nad otrokom, to je poglavarja družine, čeprav je tudi žena dolžna vzgajati otroke.

Kar se tiče posvojencev (adopcije), pa zakon obvezuje izključno očeta-posvojitelja. Člen 301 civ. zakonika izrecno določa: »Oče-

tovska oblast do posvojenca (posinovljenca-pohčerjenke) pripada posvojitelju. Ta je dolžan vzdrževati, vzgajati in izobraževati posvojenca (posinovljenca-pohčerjenko) v skladu s predpisom člena 147«.

Vsi zavedni Slovenci čutimo to osnovno tično dolžnost, po kateri naši otroci spadajo samo v slovensko šolo. Zaradi tega označimo kot odpadnike in oportuniste tiste Slovence, ki se ne držijo te glavne moralno-pravne zapovedi in pošiljajo otroke v tujo šolo.

Naša dolžnost je tudi v tem, da izvajamo zakoniti moralni pritisk na kršitelje omenjenih zapovedi. Ta pritisk, ki ga mora izvajati predvsem zamejski slovenski tisk, je tudi edino zakonito in učinkovito sredstvo, saj teži za tem, da se spoštuje uzakonjena moralna norma.

☆

TABOR SLOVENSKE PROSVETE

Ob dograditvi novega prosvetnega doma pri Sv. Ivanu v Trstu bo tudi tabor Slovenske prosvete. Novi dom se nam zdi tako pomembni dosežek v slovenski skupnosti na Tržaškem, da se moramo tisti dan vsi Slovenci strniti ob njem.

Mislili smo, da bo to tretjo nedeljo v septembru, toda v delih je nekoliko zastoja, tako da na noben način ni mogoče Doma odpreti 15. septembra. Zato tudi tabor za nekaj tednov odložimo. Točni datum bomo javili, ko bomo imeli jamstvo, da bodo dela končana. Prosim tedaj, da vsi to spremenbo razumete.

Šolsko obvestilo

Didaktično ravnateljstvo Sv. Ivan

Na osnovnih šolah je vsak dan od 9. do 12. ure vpisovanje za šolsko leto 1968-1969. Otroci, rojeni leta 1962, ki se vpišejo v I. razred, morajo predložiti rojstni list in potrdilo o cepljenju, ostali pa zadnje spričevalo.

☆

Didaktično ravnateljstvo v Nabrežini sporoča, da se je vpisovanje v osnovne šole začelo 2. t. m. in je vsak delavnik od 9. do 12. ure. Vpisovanje se bo zaključilo 16. t. m. Za vpis v I. razred morajo starši predložiti rojstni list in potrdilo o cepljenju proti kozam, davici, poliomielitisu in tetanusu. Za vpis v ostale razrede pa je treba predložiti zadnje šolsko spričevalo. Starši naj pohitijo z vpisom svojih otrok.

GLASBENA MATICA - TRST

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice traja do 14. septembra t. l. od 10. do 12. ure dopoldne v pisarni Glasbene Matice v ul. R. Manna 29, tel. 29-779.

Vpisovanje v Gorici je v pisarni SPZ v ul. Ascoli 1.

Vpisovanje za podružnico Devin-Nabrežina bo v šolskem prostoru v Nabrežini 9. sept. od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure.

Vpisovanje na Proseku bo v dvorani prosvetnega društva 10. sept. od 18. do 20. ure.

Vpisovanje v Trebčah bo v dvorani prosvetnega društva 10. sept. od 18. do 20. ure.

Pouk se bo pričel 16. septembra za glavne in stranske predmete.

Slikarski „Ex-tempore“ v Škednju

Škedenjsko kulturno društvo bo v nedeljo, 15. t. m., priredilo 1. likarsko tekmovanje -ex tempore. Tekmovanja se lahko udeležijo slikarji kakršnega koli sloga in ne glede na kraj njihovega bivanja. Predmet slikanja je Škedenj, pri čemer pridejo v poštev tudi njegova livarna, naftovod, Rižarna, tamkajšnje narodne noše itd. Vsak udeleženec si mora poskrbeti pečat na poljubno število platen, a le eno lahko odda v ocenjevanje za natečaj. Pečatenje bo v prostorih Doma v Škednju (ul. Soncini 112) v soboto, 14. t. m. od 16. do 20. ure ter v nedeljo, 15. t. m., od 7. do 10. ure.

Kratke novice

Na zborovanju v Dragi je bilo sporočeno, da se tiska mesečnik »Luč«, ki ga izdaja Družba sv. Mohorja v Celovcu za slovenske izseljence v zahodni Evropi, v nakladi 7.000 izvodov. Naročnikov njenih knjižnih zbirk pa je 9.000.

V tisku je nova številka tržaške revije »Most«. Vendar se bo tisk zavlekel zaradi težav v tiskarni.

☆

V občinski galeriji v Trstu so odprli v ponedeljek zvečer samostojno razstavo slikarja Avgusta Černigoja.

Beneška Slovenija

Cedad

OBNOVA STARIN — NORISNICA

Menda je največja čedadaska znamenitost svetišče Santa Maria in Valle, ki sega še v langobardske čase. Cerkev z znamenitim rezljanim korom je bila več časa zaprta za obiskovavce, ker so jo pod vodstvom spomeniškega varuštva skrbno obnavljali. Dela bodo kmalu končala. Iščejo še primerna stekla za okna, potem bo ta zgodovinska zanimivost odprta za obisk.

Druga zgodovinska znamenitost v Čedadu je cerkev svetega Frančiška. Dolgo let je razpadala, dokler niso odkrili za ometom izrednih umetniških slik na presno iz zgodnjega 16. stoletja. Te sedaj obnavljajo tako, da bo tudi ta zgodovinska cerkev že do prihodnje pomladi odprta za arheologe in turiste, ki prihajajo v Čedad v vedno večjem številu.

Ta teden pa ima naše staro mesto še eno znamenitost, ki je menda prvenstvena. Zdravniki in bolniki psihiatričnega oddelka so zasedli bolnišnico in ne puste k sebi ravnatelj na policije. Vodstvo bolnišnice je namreč sklenilo preseliti bolnike v Videm,

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 300.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TEL. ŠT. 38-101, 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

LETOŠNJI NOVOMASNIKI

V nedeljo popoldne je nadškof Cocolin posvetil šest bogoslovcev goriške nadškofije v novomašnike. Vsi so doma iz Furlanije, po eden tudi iz Dolenj in Tržiča.

Slóvesnost posvečevanja se je izvršila v oglejski baziliki ob navzočnosti šestdesetih duhovnikov in velike množice vernikov. Med pridigo je nadškof izrazil svoje veliko veselje, da je posvetil mlade mašnike na isti dan in v isti cerkvi, kjer je on sam prejel pred enim letom škofovsko posvečenje.

Dvaindvajset let je že minilo, odkar ni bilo v naši nadškofiji tolikšnega števila novomašnikov. Koliko let pa bo še minilo, da bomo videli kakega slovenskega novomašnika pred oltarjem?

GORIŠKI AVTOBUS

Na goriškem županstvu obljublajo, da se bomo kmalu vozili v novih mestnih avtobusih. Goriški meščani so pa vajeni čakati še od tistih časov, ko jih je vozil fijakar »Toni batacul« na dolge, dolge nedeljske izlete do Štandreža. Potem so imeli tramvaj s konji, nato brez njih in so zatrobili avtobusi, ki so mestnim očetom že pobelili marsikateri las na glavi.

Zdaj pa pravijo, da bomo prav zares dobili nove avtobuse, in sicer že s prvim januarjem 1969. Naš župan in ravnatelj občinskih podjetij sta si že ogledala v Osoppu nove vozove, kjer so v delu. Zdaj torej upajmo, da gre zares.

KOLONIJA ENPAS

Neverjetno se sliši, da ne smejo naši otroci četrto stoletje po padcu fašizma pisati svojim starem v materinem jeziku.

In ta nezaslišana krivica in prav fašistično pobarvani postopek se je pripetil v počitniški koloniji socialne ustanove ENPAS v Riminiju.

Tja so bili sprejeti tudi nekateri otroci slovenskih staršev, katerim utrgujejo kot državnim uradnikom precejšnje odbitke na mesečni plači tudi za kolonije.

Do tu je vse prav.

- *Hanalsha dolina*

češ da se ne spleča vzdrževati norišnice za malo število bolnih. Ti pa odgovarjajo, da niso norci, marveč le živčno bolni, ki se zdravijo po modernih načinih. Vodstvo bolnišnice je poklicalo policijo na pomoč, toda kakih dvajset bolnikov in trije zdravniki so se umaknili iz svojih prostorov šele ko je policija s silo vdrla vanje.

Fojda

ZAJEZITEV HUDOURNIKOV

Med preddolinskimi hudourniki je bil najbolj razdirajoči hudournik Malina, ki drvi izpod Malin mimo Ahtena in južno od Fojde v dolinski svet. Ob vsakem naližu narašča v odnaša rodovitno prst v nižinski pród. Po dolgih prošnjah prizadetih se je lotil deželni gozdni urad potrebnih regulacijskih del, posebno okrog Roncev pod Fojdo.

Prva polovica zajezitvenih del obsega dolge obrežne nasipe in poglobitev struje. Za ta dela je bilo potrebnih 50 milijono lir. Druga polovica del za 35 milijonov pa bo obsegla ureditev hudourniških pritokov Maline južno od Roncev.

Ko so pa hoteli malčki pisati v svojem jeziku domov, kako se jim na počitnicah pri morju godi, jim je nadzorno osebje to prepovedalo. V italijansko pisanem pismu so nekateri otroci sporočili domov, zakaj ne pišejo v slovenščini.

Na pritožbo nekega očeta je v naslednjem sinovem pismu, seveda v italijanščini, neka roka pripisala ob koncu neko zmedeno opravičilo, pa brez podpisa in uradnega pečata.

Otrok je seveda po vrtnitvi spraševal kako, da ne sme slovensko pisati, če pa sme in mora hoditi v slovenske šole.

Vprašamo omenjeno ustanovo, ali je ona uradno prepovedala otročičem rabo njih materinega jezika ali pa so kake nadzornice samovoljno ukrepale. Če ne znajo jezika otrok, ki jih nadzorujejo, naj jih v prihodnje ENPAS zamenja! To zahtevamo zaradi pravičnosti in demokracije v imenu naših staršev in vse naše javnosti!

GORIŠKI SEPTEMBER

Z Jernejevo ptičjo razstavo so se začele goriške septembrske prireditve, ki imajo predvsem namen povzdigniti Gorico v novo turistično središče.

»Goriški september« se je že začel s ptiči in ljudskimi zabavami mestnih četrti na obsežnem prostoru v ulici Roma, kjer se vsak večer drenja veselo razpoložena množica.

V nedeljo 8. septembra je na sporedu razstava gob in kolesarska tekma. 15. septembra bomo gledali folklorni sprevod po glavnih mestnih ulicah, zvečer pa bo ljudska zabava na Telovadnem trgu. Od 21. do 23. septembra bodo tekmovali pevski zbori, domači in iz tujine. Tiste dni bodo imeli zborovanje tudi italijanski časnikarji in se bodo zopet zbrali pisatelji k srednjeevropskemu literarnemu srečanju na goriškem gradu. Niz proslav se bo zaključil 29. septembra s praznikom grozdja.

Krmin

JAVNA DELA — KAJ NAS TEŽI

Nekdaj mali, zgolj podeželski Krmin že dobiva značaj pravega mesta. Opaža se živahna stavbna delavnost. Moderne stanovanjske hiše, sodobni poslovni prostori in tudi novi industrijski obrati tvorijo že nov mestni del okrog starega jedra.

Občinska uprava tudi skrbi, da drži korak ustrezno novemu razvoju. Poskrbela je, da so vse notranje ceste že urejene in asfaltirane. V načrtu je še dograditev stavbe za sodnijo na trgu blizu županstva. Kjer je bila srednja šola, je pa že v delu nova mestna ambulanta. Začela je že za silo poslovati.

Krmin je pa še vedno tudi središče kmetijskega okrožja. Zato je za ves okraj gospodarsko važno, kako bo z letošnjim pridelkom. Grozdje je kazalo zelo dobro. Zadnje neprestano deževje pa že zelo škoduje posebno tokaju in traminerju. Vinogradniki se boje, da jih bo letos vinska letina razočarala.

Pa še nekaj nas žuli, pravzaprav tiste slovenske starše, ki imajo za šolo godne otroke. Še po vojni smo imeli slovensko osnovno šolo v Krminu. Danes seveda ni po njej ne duha ne sluha. Ali bi ne bilo pravično, da bi imeli vsaj otroški vrtec?

ROMANJE

Kot vsako leto bodo goriški slovenski verniki tudi letos poromali na Barbano, in sicer v nedeljo, 15. septembra. Romanje pa ne bo trajalo ves dan kot prejšnja leta, ampak samo popoldne. Romarske pobožnosti se bodo začele ob 17. uri v Marijinem svetišču s skupno mašo.

Sovodnje

OBČINSKI OBRAČUN

Sovodnjski občinski svet se bo zbral jutri na svojo redno sejo. Na dnevnem redu so točke o finansiranju in načrtih za obnovo javne razsvetljave in pokopališča.

Precejšen del razprav se bo pa sukal okoli občinskih financ. Gre za posojilo, s katerim bi se poravnal primanjkljaj za leto 1966, potem za odobritev obračuna za lansko leto in za spremembo proračuna za letos.

Kljub naraščajočim izdatkom pa je sovodnjska občina ena izmed redkih v goriški pokrajini, ki bo mogla uravnovesiti svoj proračun. Ta pa ne zaradi kake finančne genialnosti, ampak iz dohodkov iz trošarine iz proste cone. Iz poročila nadzornega odbora krajevnih ustanov je namreč razvidno, da so vse občine, razen Gorice in Gradeža, izkazale skupno nad 810 milijonov primanjkljajev; tako tudi Števerjan in Doberdob. Sovodnje pa se bodo rešile iz finančnih zagat.

SPOMINSKE PROSLAVE V NOVI GORICI

Za 15. septembra pripravljajo v Novi Gorici široko zasnovane spominske svečanosti ob 25-letnici vstaje in priključitve Primorja Jugoslaviji. Z namenom, da se seznani tudi javnost tostran meje z načrti in idejno vsebino proslave, so povabili zastopniki glavnega pripravljalnega odbora in občinske skupščine iz Nove Gorice italijanske in slovenske časnikarje iz Gorice na tiskovno konferenco, ki je bila v ponedeljek zvečer.

Odborov predsednik Babič je v uvodnih pojasnilih orisal program in pomen proslave. Spominska slavnost naj utrdi še bolj kot doslej prijateljske odnose in vezi ob meji. Zato bodo vabljeni na praznovanje vsi, ki so se kakorkoli upirali fašističnemu in nacističnemu nasilju; prav tako tudi zastopniki obmejnih občin in raznih demokratičnih organizacij brez razlike. Tudi ne bo kakih bojvniških povork, marveč bolj srečanje sedaj svobodnih in demokratičnih ljudi, ki so se upirali nasilju.

Priprave potekajo v kakih štirinajstih pododborih s skrbno natančnostjo. Dopoldne bo na sporedu veliko zborovanje na trgu pred občinsko palačo, popoldne pa se bo razvijal kulturni program.

VPISOVANJE V DIJAŠKI DOM

Starši, ki nameravajo vpisati svoje otroke v šolskem letu 1968-69 v Slovenski dijaški dom v Gorici kot redne ali zunanje gojence, morajo vložiti prošnjo za sprejem na posebnih tiskovinah, ki jih dobijo pri zavodovi upravi.

Prošnje za sprejem v Slovenski dijaški dom se sprejemajo neprekinjeno do zasedbe vseh razpoložljivih mest. Vsa pojasnila in navodila prejmejo prosilci pri upravi Slovenskega dijaškega doma v ul. Montesanto 83 vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Uprava Slovenskega dijaškega doma v Gorici

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Študijski dnevi v Dragi

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu je letos že tretjič priredilo v ljubki kraški vasi Draga nad Bazovico svoje študijske dneve, katerih namen je omogočiti vsem slovenskim izobražencem kateregakoli mišljenja, da si na njem svobodno izmenjajo misli o raznih perečih slovenskih problemih, čeprav je poudarek seveda na predavanjih v duhu krščanskega humanizma oziroma svetovnega nazora. Tudi letos so sodelovali na zborovanjih predavatelji iz osrednje Slovenije, kar mu je dajalo ne le značaj pristranskega vseslovenskega narodnega srečanja, ampak tudi resničnega dialoga. S posebnim veseljem so pozdravili zborovalci zato med seboj jugoslovanskega konzula dr. Gačnika. V tem smo videli nov dokaz za pripravljenost matične domovine, da okrepi miselno izmenjavo s Slovenci na tej strani meje in v svetu sploh.

ZDRUŽENA EVROPA IN SLOVENC

Prvo predavanje je imel v soboto popoldne — po pozdravu s strani predstavnikov Društva slovenskih izobražencev — dr. Janez Pleterški, višji znanstveni sodelavec za narodnostno vprašanje v Ljubljani. Naslov predavanja je bil »Združena Evropa in Slovenci«.

V treznem in zgoščenem predavanju je dr. Pleterški prikazal, v kakšnih okvirih in na kak način lahko Slovenci delujemo za ideal Združene Evrope, kakor si ga zamišljamo, ne čisto v današnjih oblikah današnjega evropskega združevanja, kot jih predstavljata na primer Evropska gospodarska skupnost in Skupni trg. Predavatelj se v prodorno definicijo političnega in gospodarskega pojma Združena Evropa ni spuščal, ampak je govoril bolj na splošno, upoštevajoč bolj idejo kot dejstva. Rekel je, da smo Slovenci že veliko prispevali in nesorazmerno veliko žrtvovali za združitev Evrope. Naše izkušnje pri tem so lahko dragocene za vso Evropo. Združena Evropa lahko temelji le na medsebojnem spoštovanju in upoštevanju vseh narodov, ki hočejo živeti skupaj v njej, na upoštevanju njihove civilizacije, kulture in zlasti njihove narodne individualnosti. Imeti morajo občutek, da njihova narodna individualnost v Združenji Evropi ne bo ogrožena, je poudaril dr. Pleterški.

V taki Evropi bi morala biti zagotovljena tudi gospodarska enakopravnost narodov. Ne smelo bi biti gospodarskega izkoriščanja enega naroda po drugem. Vsi narodi bi se morali svobodno sporazumevati za skupne zadeve Združene Evrope, druge zadeve pa bi morale biti prepuščene odločanju narodov samih. Združena Evropa zahteva po predavateljevi viziji neki minimum skupnega hotenja, skupne politične volje.

Omenil je tudi pomen narodnih manjšin v Združenji Evropi, ki naj bi bile v njej bolje zavarovane, in važni kulturno-politični in geografsko-prometni položaj slovenskega narodnega ozemlja, pa tudi težave, ki jih predstavljajo za združevanje Evrope različni družbeni sistemi v posameznih državah. Vendar po njegovem dosedanjem slovenskem izkušnje kažejo, da se dajo premagati tudi te težave. Ravno te izkušnje bi mogli Slovenci posredovati tudi drugim.

SAMO DRŽAVE, NE NARODI

Koreferate so imeli dr. Ludvik Vrtačič iz Švice, ki je opozoril, da bi bilo treba predvsem definirati pojem Združene Evrope in urediti slovensko gospodarstvo, da bi moglo vzdržati tekmo z drugimi v Združenji Evropi; gospod. Feliks Bister z Dunaja, ki je naglasil, da se moramo Slovenci zavedati svoje evropske funkcije in jo v vseh položajih kljub težavam uveljaviti; ter dr. Lojze Tul iz Trsta, ki je orisal trenutne stopnje združevanja Evrope.

V debati, ki je sledila, so spregovorili dr. Vospersnik s Koroškega, časnikarji Samsa, dr. Berce in Jeza, Vrtačič, Bister in drugi. Nekateri med njimi so opozorili na nujnost realističnega obravnavanja evropskih problemov.

Tako iz referatov kot še bolj iz debate je bilo razvidno, da je Združena Evropa zelo kompleksen problem, kajti dozdaj še nimamo niti teoretičnega, ki bi ustrezal težnjam in koristim posameznih evropskih držav in narodov, da narodnih manjšin sploh ne omenjamo. Združena Evropa zato ostaja ideal, katerega uresničitev danes prav gotovo še

ni aktualna in bo najbrž še dolgo ostala samo ideal. Zdi pa se nam, da Slovenci pristopamo k obravnavanju tega problema preveč čustveno, abstraktno, ne da bi upoštevali hegemonistične težnje velikih držav in narodov, oziroma njihovo nerazumevanje za vprašanja in koristi malih narodov in držav. Zato je Združena Evropa zdaj bolj kulturni pojem kot natančno opredeljena politična institucija, ki bi bila sprejemljiva za vse evropske narode.

Številno občinstvo — še številnejše kot lani — je pozorno sledilo tako referatom kot debati.

SKOFOVI PREDAVANJI

Naslednje jutro, v nedeljo, je bila ob osmih sv. maši, ki jo je daroval mariborski pomožni škof dr. Vekoslav Grmič. Ta je imel potem ob 9.30 predavanje pod naslovom »Dialog Cerkev s svetom«. V njem je spregovoril med drugim o tem, da je Cerkev dolgo vodila s svetom monolog, zdaj pa gre za resničen dialog. Pomen dialoga ni v tem, da bi hoteli sobesednika spreobrniti, ampak da bi sikali resnico. Bog razodeva resnico na različne načine in tudi Cerkev je le romarica k resnici. Cerkev in svet iščeta isto resnico. Božje kraljestvo na zemlji pomeni vladno resnico, pravice, ljubezni, miru in svetosti. Cerkev se bo do konca sveta trudila za to in bo opravljala to poslanstvo.

Cerkev je tisti del človeštva, ki se trudi za Kristusom — je rekel škof — in k njej spadajo tudi vsi tisti, ki se tega ne zavedajo, pa delajo dobro, celo tisti, ki nočejo spadati k njej, ker menijo, da imajo za to utemeljene razloge. Oda Kristus drži za roko vsakega, ki hoče dobro in dela dobro.

NAMEN DIALOGA CERKVE S SVETOM

Škof Grmič je spregovoril tudi o odnosu med vero in znanostjo ter je navedel besede iz svetega pisma, ki pravijo, kako je Bog naročil prvima človekoma, naj si podvržeta zemljo. Ko človek deluje v svetu, ko izpopolnjuje stvarnost, opravlja tisto, kar hoče Bog. Iskanje resnice ne more biti v nasprotju z božjim hotenjem, tudi če so nekateri predstavniki Cerkev, kot npr. v primeru Galilea, pojmovali sveto pismo drugače. Toda to je zdaj že davno stvar preteklosti.

Namen dialoga Cerkev s svetom je čim popol-

nejša ureditev sveta v skladu s Kristusom, je poudaril škof. Naravno in nadnaravno razodetje se dopolnjujeta.

Po kratkem premoru je imel nato predavanje »Geneza sodobnega ateizma«, v katerem je podal pojem modernega ateizma in prikazal njegove vzroke. Dvomi so naravni in razumljivi tudi pri človeku, ki veruje, je rekel. In čim globlja je njegova vera, tem naravnejši so, ker kristjana pač muči problem zla in dozdnevne nepopolnosti sveta.

VZROKI MODERNEGA ATEIZMA

Škof Grmič je potem obrazložil tudi specifične vzroke modernega ateizma. Eden teh je prezirnost do vere, ki jo je opaziti tudi pri kristjanih. Drugi vzrok je v modernih sredstvih družbenega obveščanja, ki ne poznajo ali zanikajo Boga. Ljudje, ki postanejo tako ateisti, niti ne vedo, zakaj so izgubili vero. Tretji vzrok je v nesposobnosti nekaterih, da bi prepoznali Boga iz stvarstva.

Teologija mora govoriti jezik, ki ga bodo današnji ljudje razumeli, je poudaril škof.

Diskusija po obeh predavanjih se ni posebno zavlekla, ker sta bili škofovi predavanja tako jasna, da sta napravili močan vtis na vse navzoče. Zato so se v diskusiji dotaknili samo obrobni vprašanj.

PROBLEM IZSELJENISTVA

Popoldne ob 15. uri je bilo na sporedu predavanje »Izseljenstvo — problem malega naroda«. Predaval je dr. Vladimir Klemenčič, ravnatelj geografskega inštituta univerze v Ljubljani. V zgoščenem in preglednem referatu je orisal problematiko slovenskega izseljenstva. Od zasluzka izseljencev, ki so največ sezonski, je odvisnih danes v Sloveniji okrog 100.000 ljudi, z družinskimi člani vred. Izseljenstvo je prikazal predvsem kot gospodarski in socialni problem slovenskega naroda, omenil pa je tudi, kaj je bilo že storjeno, da bi ga omilili in ozdravili. Med drugim se celo Slovenska akademija znanosti in umetnosti peča z njim; v ta namen je ustanovila posebno komisijo.

Njegov referat so dopolnili, s stališča slovenskih manjšin na Koroškem, v Beneški Sloveniji, na Goriškem, Tržaškem in v Kanalski dolini dr. Valentin Inzko iz Celovca, g. Predan, prof. Rado Bednarik iz Gorice, časnikar Bogo Samsa iz Trsta in dr. Franc Mljach kot strokovnjak za Kanalsko dolino. Izčrpen je bil zlasti g. J. Predan v prikazu izseljeniške problematike Beneške Slovenije. Vsi koreferati so bili zelo tehtni, nekateri predavatelji pa

(Nadalj. na 7. strani)

Nova številka revije „Kaplje“

Nedavno smo dobili v roke novo, 11. številko revije »Kaplje«, ki izhaja v Idriji. V njej sodelujeta tudi dva tržaška slovenska avtorja, in sicer Boris Pahor in Filibert Benedetič. Ta zadnji je objavil dve pesmi: »Kontrapunkt« in »Zena«, ki sta uvrščeni na začetek revije. Zelo lepa, prežeta z nežno erotiko in globoko poezijo, je zlasti druga. Marijan Stancar je prispeval deset kratkih, modernističnih pesmi, v katerih je kljub pretiranemu modernizmu in poigravanju z besedami veliko vsebine in tudi globoke. Lahko bi jih imenovali pesmi protesta. V primerjavi z njegovimi pesmi se zazdi da obe pesmi, ki ju je objavila pripadnica najmlajšega pesniškega rodu, dijakinja Majda Kaučič s ptujske gimnazije, oblikovno zelo umirjeni in skoro tradicionalni, vsebinsko pa meditativni, iščoč, a brez grenkobe. Denis Poniž je objavil pesmi »Pastirska«, ki je napisana v slogu starih legend, in »Rimska elegija«, ki modernistično podaja občutje rimske pokrajine.

Ce je torej ta številka »Kapelja« v pesniškem pogledu zanimiva, in prikupna tudi po pripovedni plati, ki jo predstavlja novela — ali morda odloček — »Alohaboh« Sandija Sitarja, fantastična in simbolna zgodba iz predzgodovinskega časa, prepletena z utrinki sedanosti ali morda bodočnosti, pa je vendar najzanimivejša v svojem esejističnem delu. Tu moramo najprej imenovati članek Borisa Pahorja »O misteriozni samobitnosti«, s katerim odgovarja na kritiko Marjana Tavčarja v 11. številki revije »Goriška srečanja«. Pahor piše med drugim: »Marijan Tavčar mi... očita, da ne poznam "dejanskega stanja" današnjega slovenstva in da se ob vprašanjih, ki zahtevajo "kompleksnejšo obravnavo", izživljam emocionalno, metafizično, literarno površno. Rekel bi, da od januarja 1947. leta, ko sem se vrnil v Trst, pa do danes živim v zelo tesnem stiku z dogajanjem v Slo-

veniji, zato se mi zdi zelo otročja trditev, da ne poznam stvari, o katerih pišem. Če pa je moje razmerje do današnjih slovenskih resnic v čast mojemu "pisateljskemu imenu" ali pa ne, je vprašanje, ki je boljše, da ostane odprto. Zakaj če sem se res prenačil, ne bo zavoljo mene slovenska samobitnost prav nič na slabšem; če pa sem imel jaz prav, ko sem po vesti pisal to, kar sem spoznal kot resnico, potem bo moje pričevanje samo dokaz več, da nismo bili ne omejeni ne starokopitni vsi, ki smo bili prepričani, da je slovenska samobitnost v nevarnosti... Kakšna naj bo uresničitev slovenske samobitnosti v današnjem svetu, slovenski človek še ne ve. In dokler tega ne bo vedel, so njegovi nebotičniki in tovarne samo pročelje, za katerim sta hlad in praznina.«

Na drugem mestu piše Boris Pahor: »O poteh, ki naj nas pripeljejo do samobitnosti: Ni res, da o tem nisem govoril. Zahteval sem izpolnitev samobitnosti, za katero so ljudje dali vse, tudi življenje, za časa osvobodilnega boja. Predlagal sem konfederacijo. To v jugoslovanskem merilu. Predlagal sem idejni pluralizem. V slovenskem merilu. Predlagal sem nacionalno (ne nacionalistično) vzgojo. Predlagal sem skrb za odrezane ude nacionalnega telesa; položaj koroških Slovencev je danes naša narodna sramota, žalitev naših padlih, matična brezbriznost do usode koroških Slovencev pa vztrajno maličenje mladine v Sloveniji.«

Zanimive eseje objavljajo tudi Ivan Mrak pod naslovom »Razmišljanje«, o duhovni dejavnosti umetnika, Marjan Rožanc, ki zaključuje razpravo »Samovolja in odtujenost«, ki bi jo lahko označili za religiozno iskanje, in Vinko Cuderman, ki piše o stavki prosvetnih delavcev v Ptuj kot simptomu. Številko dopolnjuje več kritičnih in polemičnih člankov.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

Športni teden Gaje

Po slovesni otvoritvi zelo lepih športnih igrišč za odbojko, košarko in balinjanje, se je v soboto zvečer začel športni teden Gaje.

Najprej so odigrali prijateljsko odbojgarsko srečanje med Gajo in Izolo. Čeprav so bili domačini ojačeni z nekaterimi igralci Bora, so morali le priznati premoč gostov. Pokazali pa so veliko požrtvovalnost in povsem zadovoljili številno občinstvo.

V okviru ženskega odbojgarskega turnirja je sledila tekma med Bregom in Gajo. Zmagale so Brežanke z 2:1 (15:6, 14:16, 15:11), pa čeprav so v odločilnem setu domačinke že vodile z 11:0. Takrat pa so prevzele pobudo Brežanke in zbrale kar 15 točk zaporedoma.

V nedeljo sta se v prvi tekmi srečali ženski odbojgarski ekipi Sokola in Zarje. Tekma je bila naravnost dramatična. Bazovke so po lanskem prvenstvu zelo napredovale. Proti presenečenim Nabrežinkam so v odločilnem setu vodile z 9:0 in 14:8, a jim je zmaga kljub temu ušla iz rok. Končni rezultat je bil 2:1 (—11, 6, 15) za Sokol.

V okviru moškega turnirja je nato Breg premagal Gajo z 2:0, Sokol pa goriško Olimpijo prav tako z 2:0.

Velik užitek je v nedeljo popoldne nudila mednarodna prijateljska odbojgarska tekma med Borom in Ljubljano. Zmagali so Ljubljancani s 3:1 (8, 12, —13, 8), pa čeprav so bili precej utrujeni, ker so v jutranjih urah odigrali prvenstveno tekmo z Izolo. Borovci so se jim z lepo in požrtvovalno igro enakovredno upirali in pokazali, da so že v dobri formi.

Nedeljski spored je zaključila tekma med ženskima šesterkama Bora in Brega. Borovke so brez večjih težav zmagale z 2:0 (5, 8).

V ponedeljek zvečer so odigrali dve tekmi odbojgarskega turnirja.

Moška šesterka Krasa je v lepi, izenačeni tekmi premagala Brežanke z 2:1 (—8, 12, 9). Za ženski del turnirja pa je bila na vrsti tekma med Borom in Sokolom, ki je dejansko odločila o prvem mestu. Srečanje je bilo izredno borbeno in tudi tehnično na višini druge lige. Končno zmago so slavile Borovke z 2:0 (11, 10), vendar Nabrežinke so s svojo igro prijetno presenetile.

V torek zvečer je bilo na sporedu tekmovalje v ruskem kegljanju. Po izredno izenačenem tek-

movanju so si zmago zagotovili Nabrežinci (Sokol A), ki jim je le za dve točki uspelo prehiteti Padričane (Gaja B).

—0—

KOMUNISTI SE MU NE SMILJO?

Dva meščana v Varšavi se pogovarjata.

»Ali veste, da bodo Kitajci, če pridejo k nam, postrelili najprej vse komuniste in frizerje?« pravi prvi.

»Zakaj pa frizerje?« se začudi drugi.

Prvi se začuti užaljen in pravi skoraj grozeče: »Torej po vašem bi komuniste smeli postreliti. Ali se vam smilijo samo frizerji?«

Študijski dnevi v Dragi

(Nadaljevanje s 6. strani)

so se dotaknili tudi raznih drugih sorodnih problemov, kot npr., vprašanja političnih izseljencev in njihove rehabilitacije (dr. Inzko). Vse to pa je zahtevalo mnogo časa, tako da so trajala samo predavanja skoro tri ure in pol.

DISKUSIJA

Ker je sledilo nato še predavanje pisatelja Alojza Rebule »Slovenec med domom in svetom«, za diskusijo, ki je sledila, ni preostalo mnogo časa. V njej je bilo med drugim povdarjeno, da naj bi matična domovina ohranila čim tesnejše zveze z izseljenci, da bi ostali povezani s slovenstvom, in naj bi za njimi pošiljala ne le uradnike, ampak tudi učitelje, socialne strokovnjake itd. Veliko

Je Sovjetska zveza močnejša od Zahoda?

(Nadaljevanje s 3. strani)

našati se ne more na nikako večjo zunanjo silo, razen morda na nekatere arabske države, ki bi v takem hipu spet planile po Izraelu v zaupanju na sovjetsko pomoč. Toda te države so vojaško in gospodarsko zelo šibke. Za Zahod bi ne predstavljale trdega oreha. Poleg tega mora računati Sovjetska zveza tudi na nevarnost, ki jo predstavlja za njene azijske dele Kitajska.

Če je mislila sovjetska vojska sprožiti nenaden napad na Zahod, bi ga bila morala v zvezi z zasedbo Češkoslovaške ali vsaj v najbližji bodočnosti, če hoče računati s presenečenjem. Kmalu bo prepozno, ker svet je opozorjen. Do sovjetskega napada

store za ohranitev narodne zavednosti in moralne integritete slovenskih izseljencev duhovniki, a pri tem ne bi smeli biti osamljeni. Povdarjeno je bilo tudi, naj bi se Slovenija čimprej uredila v tako moderno in močno gospodarsko in socialno družbo, da bi mogla nuditi vsakemu Slovencu delo doma in da bi privabljala tudi tiste iz naših narodnih manjšin, ki so prisiljeni, da si iščejo delo v tujini. To bi bila največja pomoč našim narodnim manjšinam. Debata je načela tudi akutni problem izseljevanja slovenskih tehničnih in drugih izobražencev, kar je za narod posebno velika izguba.

PRESIBANI KRAMARJI V TEMPLU

Pisatelj Rebula je bil v svojem predavanju, ki je bilo prava literarna mojstrovina, zelo radikal. Kot prerok z bičem v roki je planil v tempel slovenstva in prešibal vse nevedne kramarje, ki prodajajo v njem svojo egoistično kramo, namesto da bi nesebično služili slovenstvu.

Le malokdo je ušel njegovemu biču. Prizanesel je le starim slovenskim služkinjam, ki vgrajujejo svoje prihranke v temelje Slovenika, učiteljem, ki hodijo od praga do praga in pridobivajo starše, da ne pozabijo na svojo dolžnost in vpišejo otroke v slovenske šole, našim zavednim zamjskim duhovnikom in še komu.

Predavanje je posvetil spominu velikega Slovenca prof. Jakoba Solarja.

Oba dneva sta potekla v pristranskem, čudovitem vzdušju; to in pa kvalitetna izmenjava misli sta udeležence, ki so se zbrali od vseh strani Evrope in celo iz Severne in Južne Amerike, utrdila v veri v slovensko narodno bodočnost in jih vzpodbudila pri delu zanjo. Sklenjena pa so bila tudi mnoga poznanstva ter potrjena in obnovljena stara prijateljstva.

pa lahko pride samo v primeru, da so odgovorni sovjetski voditelji blizu resnični blaznosti ali da se sploh ne zavedajo, kak je svetovni položaj. Tega seveda ni mogoče izključiti.

Vse to velja za primer, da ne bo uporabljena atomska bomba. A tudi v takem primeru si nima Sovjetska zveza kaj obetati razen popolne katastrofe.

Vse to je nujno samo ugibanje. Gotovo je le eno — da je sovjetska vojska zasedla Češkoslovaško predvsem zato, da bi odvrnila nevarnost žarišča svobode, odkoder bi lahko preskočile iskre tudi k sovjetskim narodom. To velja tudi za resnično federativno ureditev, ki so jo nameravali izvesti na Češkoslovaškem.

Spomini iz prve svetovne vojne

■■■ 109 ■■■■■ V RUSKEM UJETNIŠTVU. ■■■■■ Inž. J. R. ■■■

Na »Hristos voskrese« si odgovoril »Va istini voskrese«, pa si dobil in dal 3 poljube. Mene je zanimala Dunječka in nemalo sem se začudil, ko je sama prišla k meni in me prav lepo pozdravila. Bilo je tako, kot da sva največja prijatelja. Z njo in Nino smo šli domov in na pragu smo se prav lepo poslovili. Povabili sta me, naj pridem na Pashu okoli 10. ure. Kljub temu, da sem doma zajtrkoval svoj navadni čaj in brinzo s kruhom, sem se oglašil ob 10. uri pri Feldšerjevih. Na pragu je bila gospodinja, s katero se nisem pozdravil opolnoči oziroma pri zornici. Zato me je sedaj lepo pozdravila in dala sva si po 3 poljube. Poleg je stal stari Feldšer, katolik kot jaz, in sva se pozdravila brez poljubov. Ob strani je stala Dunječka in za njo Nina. Pozdravil sem prvo Dunječko in deležen sem bil 3 poljubov, v celoti torej 6. Enako je bilo z Nino. Smejali smo se vsi skupaj in tako smo se spravili v sobo-salon, kjer je bila

na sredi pripravljena podolgovata miza, obložena z vsemi mogočimi dobrotami. Vsedli smo se. Najprej čaj. Vedel sem, da je Pasha za pravoslavne tako velik praznik, da ves dan ničesar ne kuhajo in uživajo od prej pripravljeno mrzlo hrano, le samovar žubori sredi mize. Kozarec čaja sem si rad privoščil, vse ostalo me ni zanimalo, ker sem prej zajtrkoval. Silili so me na vse načine in končno sem poskušal po drobec nekaterih pripravljenih jedi. Niso pa mogli razumeti, da kuhamo Avstrijci kosilo in za isto je skrbel Pavlovec, drugi so mu pa pomagali. Pri Feldšerjevih pa je bilo pred menoj vse mogoče, večini nisem znal imena. Kraljujejo na vsak način pashe, ki so najbolj podobne italijanskim panettonom, samo da so bolj sloke in jih pečejo v posebnih pečenicah-loncih. Pashe so navadno dvakrat tako visoke kot široke. Bila so še druga razna peciva, od navadnih biškotov do nekih zverženih gibanic, neke vrste naši

menihi, klobase, salam in gnjat, sarma in ne vem še kaj spečenega v testu ter seveda maslen kruh. Jaz sem pripovedoval, kako je pri nas, pravili smo si kakšne dvo-tipe in drugo, tako da je bilo kar naenkrat poldne in sem se poslovil. Rekli so mi, naj pridem še popoldne. Nisem obljubil in nisem odbil.

Naše velikonočno kosilo je bilo boljše kot tista v Todoreštih in daleč naokrog. G. ravnatelj nam je poslal pol vedra (okoli 6 litrov) dobrega črnega vina in dve pashi, težki skupaj blizu 3 kg, Pavlovec pa je skuhal prašičje pleče pred par dnevi ubitega prašiča in na dotični juhi zakuhal rezanice, ki jih je sam napravil. Prikuha, pražen ameriški zgodnji krompir, potem pasha in vino. Kosilo grofovsko, ne zaradi pash in vina, marveč zaradi juhe, ki je ostala še za večerjo. Ni bilo med nami pevcev, vendar smo zapeli ono »Od kud ideš Anice«. In se je ujemale. Vsaj nam se je tako zdelo, drugi pa nas ne brigajo. Tudi vina smo shranili še za večerjo in tudi pash. A te žolne so popoldne rekle, da jaz lahko pri drugih pashujem in mi niso nič pustili. Prav so imeli. (Dalje)

1

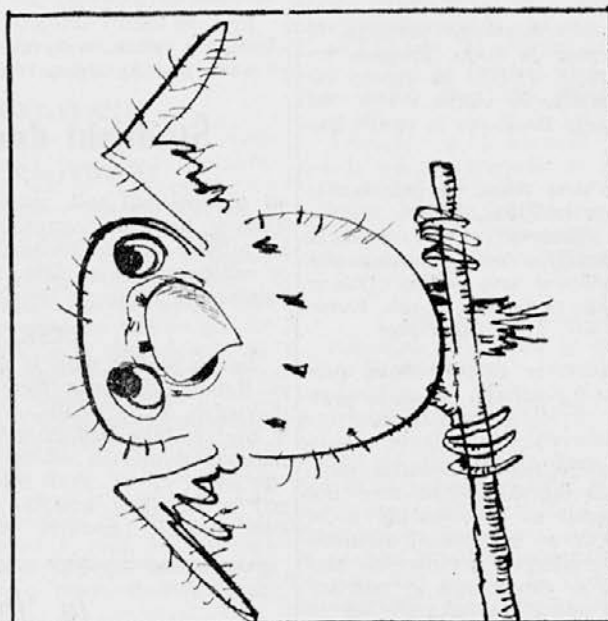
ZGODBA O

Bučku

Končno je mladič le začel kluvati. Mama je razburjeno vstala in mu pomagala prekljuvati lupino. Iz jajca je pogledala mokra in ne posebno lepa bučka. Mama je malačka ljubeče pogladila, njemu pa ni bilo veliko do božanja. Z velikimi očmi si je pozorno ogledoval okolico, potem pa bleknil.

»Joj, kakšno veliko jajce.«

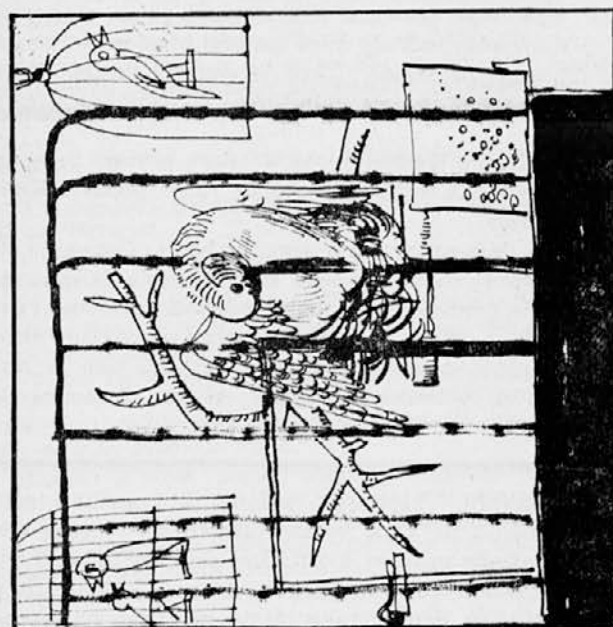

»Če že ni lep, bo pa pameten,« je bila soseda spet pri ograji.

»Raglja,« je bleknil Bučko, kakor je bil prej slišal mamo. Soseda je vsa naščepertjena odskakljala. Mama se je ravno pripravljala, da ga ošteje, ko so pički po vseh kletkah razburjeno zaščebetali. Bučko je spet vprašal:

»Zakaj pa čavšajo?«

»Čivkajo,« ga je popravila mama in že so se odprla vrata v kletko.

obisk k stricu Tičarju spomladi, ko pičje mamice valijo mladiče.

Neke zelene pomladi, ko se je z grajskega hriba že oglašila kukavica, je v eni izmed kletk potrpežljivo sedela mama papiga.

Vsake toliko časa je vstala, prisluhnila in vzdihnila: Le kaj se toliko obira ta otrok?

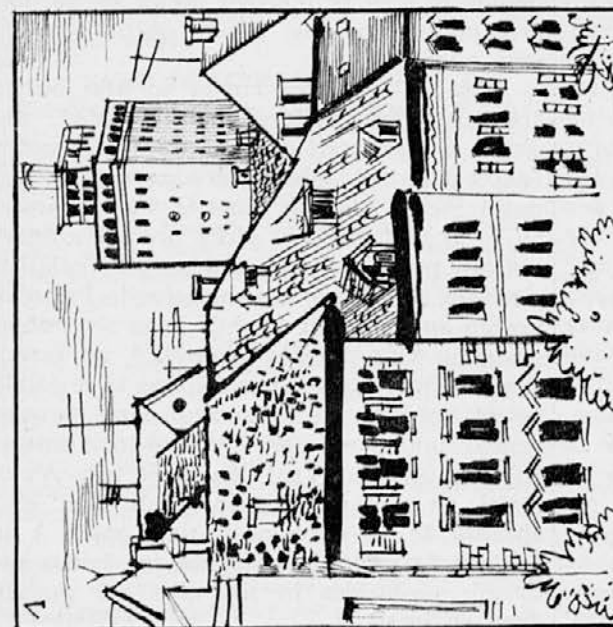
začela gladiti perje.

»Klicala te bom Bučko,« je rekla.

Skrila ga je pod sebe, da se je ogrel. Vendar Bučko ni dolgo čepel na toplem. Prikukal je na dan in začel spravevati:

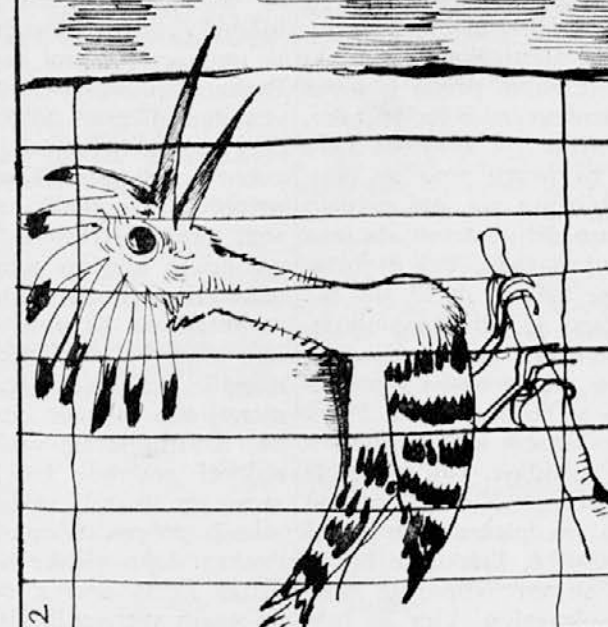
»Mama, kaj je to? Kaj pa je to?« Mama navsezadnje že ni več vedela, kjer se je glava drži.

»Tako vedoželjnega otroka pa še nisem imela,« je pomislila na glas.

1. Sredi mesta stoji stara hiša. V njej je mnogo stanovanj, toda eno je prav posebne vrste. V njem stanuje mož, ki ga vsa hiša kliče kar Tičar.

Otroci kaj radi tiščijo za njim, kajti v njegovem stanovanju je veranda, polna pičjih kletk. Tam ščebetajo kanarčki, papagaji, šoje in drozgi. Stric Tičar otrokom rad pokaže svoje varovance, najlepše pa je priti na

2. »No, soseda, pa ste le pričakali svojega mladiča! Ni posebno lep, rumen je kot kak piščanec...!«

»Se bo že še naredil. Sicer pa smo videli še grše!« je mama jezno rekla in grdo pogledala vsiljivko, ki je iz sosedne kletke kukala k njej.

Ko je soseda odskakljala, je mama sama pri sebi jezno zamrmrala:

»Raglja!«
Potem se je ljubeče obrnila k svojemu mladičku in mu